Poveste de citit în seara de Crăciun

Mirabunda cea mai mirabundă:

Minunea de la Vorobiev

Oprim povestea noastră, pentru altă poveste, și mai adevărată, și mult, mult mai de a se minuna tot omul ascultând-o. Total neverosimilă! O coincidență mai mare și mai zguduitoare e greu să-ți imaginezi! Darămite s-o trăiești, tu sau altul, nu contează cine, cuiva să i se întâmple și i s-a întâmplat, iar tu, dacă ești normal la simțire, la suflet și la cap, te minunezi și te bucuri aflând de ea și dându-ți seama că e deasupra oricărei scorniri scriitoricești, dar și adevărată! Petrecută! Întâmplată! Deloc scornicită!

Să zicem că mi-ar fi trecut mie prin freză povestea ce urmează și m-aș fi gândit s-o scriu, s-o public! Adică mi-aș fi imaginat-o! Imediat aș fi alungat din minte gândul, intenția de-a o scrie, de-a o trece pe hârtie, zicând ceea ce oricare altul în locul meu, adică vreun coleg nimerit prin apropiere, un Tolstoi sau Rebreanu, Dickens sau mon oncle Balzac, ar fi zis: e prea de oaie, colega! Nu ține, e total neverosimilă și imposibilă! E cusută cu ață albă albă! E la fel de puțin probabilă ca și apariția vieții prin evoluția strict naturală, darwiniană, de la apă chioară la ochiul atoatevăzător!

Iată povestea, cu o mică introducere a subsemnatului de mine, după care vă trimit și la bibliografie, ca să credeți ceea ce nu pare de crezut și ca să vă minunați ca lumea:

este povestea unui soldat român din Maramureș, în Primul Război Mondial, când a combătut în armata chesaro-crăiască, a Imperiului Habsburgic. Luat prizonier de ruși, a ajuns, firește, și în Siberia, unde l-a prins Marea Revoluție din Octombrie Roșu. Drept care nu a mai putut părăsi raiul sovietic, laolaltă cu toți ceilalți vreo două sute de milioane de celaveci. A fost nevoit să supraviețuiască cum s-o putea, departe de țară și de familia rămasă în urma sa: femeie și doi copii... Plecând din Siberia spre Soare Apune, ca să se apropie de baștină, s-a oprit într-un sat de cazaci de pe Don, doborît de oboseală, de foame și de boli. Localnicii l-au oblojit și l-au făcut iar om! Ba chiar, după ce s-a însurat cu fata starostelui de cazaci din sat, după câțiva ani a fost el ales de cazaci să le fie staroste... A scăpat cu viață din marea foamete a anilor ’30, el singur și fata doar... Nevasta și un băiețel pierindu-i pe mâna consătenilor, canibalizați de bolșevici!...

Apoi a venit războiul al doilea, încă mai mondial decât primul, iar curând pe malul Donului și-a făcut apariția falnic Armia Română.

...Mergem acum la bibliografie. Așa procedează orice autor serios, citează. Citez, deci, din volumul ***Constantin Roiban. Jurnal de front***, publicat de domnul Dan Șalapa la Drobeta Turnu Sever. Constantin Roiban a fost învățător. Chemat sub drapelul Patriei, și-a făcut datoria de oștean, dar și de dascăl, căci a ținut un ***Jurnal de front***, scris cu talent și cu multă onestitate, lăsându-ne astfel un document extrem de prețios pentru a pătrunde în sufletul combatantului român de pe frontul de Răsărit. Jurnalul a fost găsit de Dan Șalapa după mai bine de o jumătate de secol și publicat într-un tiraj de 500 de exemplare. La mine a ajuns unul din ultimele exemplare. Mi l-a dăruit domnul Dan Șalapa. Bănuia că o anumită relatare privind iunie 1940 în Basarabia mă va interesa. E adevărat, m-a interesat! Numai că eu am citit mai departe, prins de farmecul însemnărilor neprelucrate artistic. Ne-literare!... Așa am ajuns și la pagina 157 a caietului. Citez:

„24 iulie. După hartă, până la Vorobiev ar mai fi vreo cinci kilometri. (...)

În sfârşit se vede un nor de praf pe drumul dinspre răsărit. Va fi agentul de la regiment, pe care-l aştept de trei zile? Da! E un motociclist şi, sub crusta de praf, aşezată pe faţă-i, recunosc pe Muntean, agentul nostru. Îmi dă ordinul în care se spune că pot rămâne la Vorobiev până la un contra-ordin. Regimentul este la Iepifanoff, peste alte dune, către malul Donului. Gândesc că, dacă e vorba de şedere, să-mi caut singur un cantonament mai bun. În cap de amurg, plec călare pe singura uliţă, cu case de locuit. Tocmai în capătul satului găsesc o casă mai curată pe dinafară, acoperită tot cu trestie ca şi suratele ei, o casă cu pomi şi verdeaţă împrejur. În ograda închisă cu şanţ, nu se vede nimeni. Nu ştiu, nu-mi dau seama ce anume mă îndeamnă, mă împinge să sar cu Olguţa (*iapa ofiţerului - n. red.*) şanţul puţin adânc, să mă apropii de uşă. Bat cu cravaşa în uşă, dar nu răspunde nimeni. Privesc mai atent dacă se vede vreun lacăt, dar în loc de lacăt zăresc un… aviz mititel ca o carte de vizită, prins cu o piuneză. Curiozitatea mă împinge jos din şa, mă apropii şi cetesc: “Nu va cartirui nimeni, aici!” Această carte de vizită, semnată cu numele unui Colonel român din cavalerie, aşezată pe uşa unei case căzăceşti, îmi măreşte nedumerirea. Bat cu mânerul revolverului, mai tare, repetat şi, pe o fereastră ce se deschide, scoate capul o… mândreţă de cazacă, căreia îi spun aspru să deschidă uşa. Ea îmi răspunde că nu poate şi, tot râzând, îmi arată cu mâna cartea de vizită şi mă întreabă dacă ştiu să cetesc. Mă înfurii, învârtesc automatul în mână, dar cazaca, în loc să fugă din fereastră, se aşază mai bine cu brâncii şi râde, râde aşa de drăgălaş, săltându-şi sânii bine conturaţi, încât… mă desarmează. Mă gândesc că înăuntru este vreun pişicher de major, ei care au năravul cu cărţile de vizită, prinse cu pioneză pe uşă, care, în timp ce eu mă înfurii în faţa cetăţii zăvorâte, el se lăfăeşte după cină, în patul pufos - sau poate că şmecherul e chiar Nicu Radu, care şi-a aranjat al doilea cantonament. Îi spun că, dacă nu deschide imediat, voi sparge uşa. Ca să-i dovedesc că aşa voi face, trântesc un picior în uşa ce se dârdâie în ţţâni. Văzând că nu glumesc, cazaca deschide uşa, continuă să zâmbească drăgălaş, şi mă invită să intru. Ştie că sunt ofiţer. Mai ştiu eu ce poate fi? În Rusia asta haotică, de multe ori, moartea ţi se prezintă mascată de zâmbete frumoase, de aceea, fără să las pistolul automat din mână, păşesc cu atenţie în semi-întunerecul dintr'o cameră în care a intrat drăcoasa de cazacă. Aprinde repede o lămpiţă, pe care o aşază pe colţul unui şifonier şi apucă cu mâna tot aşa de repede un şnur atârnând. Se întoarce tot zâmbitoare, ademenitoare şi-mi face semn cu degetul la buze să tac. Fulgerător, mă gândesc că, la capătul şnurului, poate fi mina ancorată ce ne va îngropa într'o secundă sub dărâmăturile casei şi rostesc în gând o scurtă rugăciune către Maica Domnului, păşind spre cazacă, cu intenţia de-a o împiedica să mai facă vreo mişcare. Îi spun să nu tragă sfoara că atunci voi trage în ea. Continuă să zâmbească, ştie bine că voi trage şi… trage ea, repede, de sfoară. Un alunecat metalic de belciuge se aude, şi perdeaua mare ca o cortină, lunecă într'o parte lăsând să se vadă un … pat mare, curat. Zâmbesc şi eu, îmi aşez pistolul în toc, şi, cu paşi mărunţi, mă apropii de patul mare, în semiobscuritatea odii. Dar, patul nu-i pentru mine pregătit. Este deja ocupat de doi bărbaţi, unul bătrân, cu barbă albă, şi altul tânăr, cari sunt cufundaţi în somn adânc. ”*Moi papa i moi brat*” (*În*

limba rusă: Tatăl meu şi fratele meu - n. red.), abia şopteşte cazaca şi lacrimile îi şiroiesc pe obrajii frumoşi. Rămân foarte surprins la recomandaţia ei, fiindcă pe un scaun zăresc uniforma unui sergent român. Tot în şoaptă îi spun să nu-şi râdă de mine, că dă de dracu'! Dintr'o raniţă românească îmi întinde un livret, pe care, răsfoindu-l, citesc: "Sergent Brad Silviu, contig. 1930, născut în com. Saru, jud. Maramureş, fiul lui Ion şi Stanca. Regimentul *X* roşiori". Nu înţeleg nimic. Să înţeleagă Dumnezeu. Nu vreau să tulbur somnul nimănui, fie chiar duşman, mă întorc şi vreau să plec, dar, din nebăgare de seamă, lovesc un scăunel ce se răstoarnă cu zgomot. Tânărul din pat se mişcă, sare jos şi'ntreabă mirat ce vreau, în vorbă curată, românească.

- Ale cui sunt hainele de pe scaun? Ce cauţi aici?

- Să trăiţi, don' locotinent, sunt ale mele. Aici sunt la tata, acasă !

Mirat, mă aşez pe un scaun, sergentul se îmbracă repede şi mă roagă să-l ascult.

Privesc pe fereastră, şi văzând pe Tufiţă, îl strig să-i dau pe Olguţa s'o ducă la grajd cu ceilalţi cai; iar majorului să-i spună că sunt aci, la casa din capătul satului - sergentul trimite pe fata la „cuhnie" spunându-i să pregătească ceva bun pentru *Domn locotinent*. Ea pleacă zâmbind, cerând iertare de cele ce-mi spusese mai înainte. Mă izbeşte mult asemănarea fetei cu sergentul - Aceeaşi faţă drăgălaşă, aceleaşi gesturi, acelaşi umblet uşor !

Bătrânul doarme adânc, somn cu tresăriri în timp ce Brad Silviu povesteşte :

- Sunt sergentul al cărui nume e scris în livretul din mâna dumneavoastră. Acum opt zile, după ce trecusem încoace Oskolul, sunt trimis cu grupa să cercetez o pădurice despre care fusese informat domnul căpitan Silişteanul, că este ocupată de partizani. Galopam peste stepă şi când ajungem cam la o sută de metri de lizieră, suntem primiţi cu salve dese de pistolete. Cârâiau pistoletele ca ciacărurile! Informaţia era bună. Până să ne ascundem la pământ, îmi sunt răniţi uşor doi ostaşi. Lăsăm caii şi ne târâm prin iarba înaltă, printre mărăcini, către o mâncătură de teren. Ascuns aici, îmi fac planul de atac fiindcă nu vream să mă întorc cu mâna goală. Mai făcusem eu alte isprăvi înainte, că asta ne era doar misiunea, de a curăţa terenul din urmă. Nu degeaba sunt crescut în munţii Maramureşului; unde de multe ori am fost nevoit să vin de hac urşilor ce-mi vămuiau turma de oiţe, nu cu puterea, ci cu şiretenia. Iau cu mine trei băieţi cu o puşcă mitralieră, celorlalţi le dau ordin să ţină sub foc intens marginea păduricei şi, târâşi ca şerpii ne strecuram printre buruieni şi mărăcini până la marginea din dreapta. Partizanii erau urcaţi în copaci şi trăgeau mereu asupra cailor noştri şi împrejur. Nu ne văd. Pregătim grenadele incendiare şi la comanda abia şoptită, patru grenade zboară în lăstărişuri bubuind grozav, împrăştie pe frunze lichidul inflamabil. Aruncăm mereu până terminăm grenadele, în păduricea numai fum şi flăcări.

Ruşii nu mai trag ci, orbiţi de fum, fug besmetici să scape din foc în câmp, afară. Îi luăm ca din strachină. Am adunat ca la şaizeci de inşi, copii şi bătrâni. Ofiţerul care-i comanda şi doi politruci, s-au împuşcat singuri. În coloană de marş ducând pe cei doi răniţi ai noştri, mă prezint cu ei la comandament. Pentru partizanii scoşi din lege, nu există cruţare, ştiam asta, dar nu ştiu ce m-a făcut să'i duc la comandă să se hotărască cu ei. Sunt ascultaţi aşa de formă şi-s duşi de grupa mea sub comanda unui domn sublocotenent, într-o scobitură de teren, să fie executaţi. Ei plâng, se târăsc în genunchi, urlă să fie iertaţi, dar nu-i aude nimeni.

Mă aşez la puşca mitralieră, o armez, sunt gata, numai domnul sublocotenent să coboare mâna şi… Dar, domnul sublocotenent nu coboară mâna, zăboveşte. De ce ? Vrea să lungească chinul acestor nenorociţi? Îi place să-i vadă cum se svârcolesc ca viermii, să-i vadă cum urlă ca fiarele în cuşcă? Nu ştiu… dar văd că mâna începe să se coboare încet, în jos. Suntem gata! Degetul arătător atinge trăgaciul rece, însă… nu apasă, fiindcă din grămada clocotitoare se ridică un strigăt puternic: „Nu puşcaţi ! Sunt rumân !"

- Să nu trageţi băieţi ! ordonă domnul sublocotenent şi merge spre grămadă. Se face linişte. Toţi îl privesc cu ochi de vită dusă la abator:

- Care-i român ? Să iese aici ! strigă dânsul.

Din învălmăşagul acela, se desprinde un bătrân înalt, cu barba albă, murdară şi iese înainte.

- Eu îs! vorbeşte el, tăios. Eu privind pe acel bătrân, m'a prins un fel de ameţeală, las puşca mitralieră şi mă apropii. Vorba lui e ca vorba părinţilor din ţinutul meu. Simt că-mi tremură inima fără să vreau. Povesteşte în românească stricată cum au fost încărcaţi în maşini şi duşi undeva să ucidă nişte tâlhari ce jefuiau colhozurile şi dau foc la sate.

În Rusia, de multe ori, se ridicau aşa, cete de voinici. Auzindu-l vorbind aşa, îi cer voie domnului sublocotenent să mă lase să vorbesc eu cu el:

- De pe unde ieşti, neică ? îl întreb în graiul din munţii mei. El se gândeşte puţin şi-mi răspunde rar, privindu-mă de sus până jos:

- Apăi! Deaclio di la Mărmuriş! Diparte rieu!

- Da, chianu teu, cum si chiamă?

- Chianu meu ? Se gândeşte mult ca pentru a-şi aduce aminte. Chianu meu se cheamă Saru!

- Saru! Cum ti chiamă pre nume?

- Iştia îmi zic Ivan, aclio, Ion.

- Muierea tea?

- Diaclio? Apăi… Stiana o străgam.

- Copchiii tei?

- Pi-l mare, Pârvu, pi-l mic Silu..."

- Nu mai pot răbda, continuă sergentul, şi strig: *Tată! Tată! Te-am aflat! Doamne, Te laud şi preamăresc!* Aflasem, găsisem pe tatăl meu bun, dispărut în războiul ăl mare, când eu n'aveam decât patru ani. Ăsta-i, care doarme aici, îl arată sergentul pe bătrânul din pat.

- Domnul sublocotinent lăcrăma ca şi camarazii mei, toţi, iar eu îmi amestecam lacrimile cu lacrimile tatii, în barba lui albă, murdară, povesteşte el, iară, pe nerăsuflate. Ne reîntoarcem cu toţii la comandă fără să executăm pe cineva, se raportează domnului Comandant cele întâmplate; iar el luând aceasta ca un semn dumnezeiesc, îi sloboade pe toţi rusnacii, să se ducă pe la vetrele lor, spunând că mai sunt şi azi, minuni ale lui Dumnezeu. Îl întreabă pe tata care-i este satul de acum şi, cum se uită pe hartă, spune că vom avea drumul pe acolo. Aşa se face că stau aici, de acum trei zile, de când a trecut unitatea mea; iar eu îmi petrec concediul căpătat, de 15 zile, aici, în casa tatii, cu sora mea vitregă, frumoasă cum rar sunt şi la noi în munţi. Mi-o ajuta Dumnezeu să-l duc acasă cu fată cu tot, că tare-i arde inima să închidă ochii la umbra munţilor noştri, nu prin aste pustietăţi.

Aşa termină sergentul Brad Silviu minunata poveste a regăsirii tatălui pierdut spre apa Donului, sculându-se de pe scaun să-şi sărute frumoasa soră, cu ochii voalaţi, care tocmai se furişea în odaie cu o cogeamite tavă plină cu plăcinte căzăceşti, al căror miros gâdila nespus de plăcut nările unui înfometat ca mine. După ce mă satur bine cu bunătăţile aduse la masă, mulţumesc sergentului şi prea drăgălaşei surioare vitrege, îi spun că mai bine e să fie singur în familie, netulburat de nimeni, şi mă duc să mă culc în *palatul* meu, învelit cu rogojini,

iluminat electric în interior, pe lăzile cu muniţii, fără să pot dormi, impresionat de cele auzite seara, şi de urletul câinilor de prin ogrăzile părăginite ale Cazacilor.

(*Aici se termină pagina 172, după care lipsesc paginile 173 şi 174. Însemnările continuă cu pagina 175 - n. red*. În continuare avem un fragment, cel care s-a păstrat, din relatarea bătrânului maramureșean, despre cum i-a fost viața în Rusia sovietică, după prizonieratul din Siberia)

Cât au mers? Pe unde-au mers? Nu mai ţine minte. Ştie numai că, într'un amurg de seară, în toamna anului 1919, pe o vreme rea, după ce au trecut apa Donului şi pustiul de nisip, a căzut sleit de puteri aproape de un sat frumos. A fost găsit în nesimţire, slab şi bolnav de un pâlc de fete ce mânau din urmă o herghelie de cai, de prin stepe. L-a luat alături de ea, pe cal, şi aşa au ajuns în acest sat.

- Aici, peste drum, unde-i mormanul acela de ruine, se ridica falnică, casa starostelui cazacilor. Fata care mă culesese din stepa pustie, era fiica lui. M'am întremat repede, am fost om de omenie şi, după un an, prin 1920, m'am însurat cu aceia ce mă culesese. Am petrecut frumoasă viaţă între aceşti Cazaci cinstiţi, eram sdravăn, cumpănit la vorbă şi în 1927 am fost ales staroste în locul socrului prea îmbătrânit. Atunci s'a întâmplat revolta culacilor cazaci. Peste toată ţara cazacilor, de la Don, s'a abătut furtună pustiitoare.

Satele şi aşezările au fost isbite, risipite, sfărâmate cu tunurile. Lumea împrăştiată în cele colţuri ale lumii. Aveam trei copii, doi băieţi şi fetişcana asta. Unul a scăpat din prăpăd cu mine şi fata. Ortaca mi-a fost ucisă de o ghiulea, gospodăria dărâmată. Au plecat Muscalii şi ne-au lăsat cu durerea noastră. Pe cei ucişi nu era slobod să-i îngropăm, şi au slobozit Muscalii haite de câini flămânzi să-i mănânce. S'a supărat şi cerul că trei ani n'a slobozit un strop de apă peste pământul stropit cu sânge. Părăul şi iazul au secat. A fost moarte şi foamete mare. Om de om se feria. Se auzia că la Celbin, mormintele se găsesc goale, fiindcă morţii erau furaţi şi mâncaţi de cei vii. Copiii nu mai sburdau pe uliţele satului că dispăreau fără urmă; aşa a pierit într-o bună zi şi „Cole" al meu, numai de 5 ani. Târziu am aflat că a fost mâncat în celălalt capăt al satului de… oameni. Eu nu m'am spurcat, am trăit cu rădăcini de ierburi şi frunze de copac. Dumnezeu să ne păzească.

Zicând aşa, bătrânul îngenunche în faţa icoanelor din colţul de răsărit al odaiei, face mătănii lovindu-şi fruntea de pământ, se'nchină şi murmură rugăciuni abia şoptite. Candela aruncă văpăi în pletele-i albe; pare un sihastru al stepelor. Se scoală şi urmează:

- Amu', arde inima în mine de când m'a găsit fecioru meu să plec la noi în Mărmureş, să simt pământul şi să închid ochii liniştit în umbra şi răcoarea munţilor mei, privindu-le creştetele ninse. Ajută-ne, dacă poţi! îşi încheie moşneagul povestea lui, cu lacrimile şiruindu-i în barbă.

I-am sfătuit să se prezinte împreună până nu se termină concediul flăcăului, la cartierul oricărei divizii române, să povestească minunata regăsire a tatălui cu feciorul şi vor fi trimişi toţi trei în ţară.

Plec mulţumit din casa bătrânului strângându-le mâna cu drag şi urându-le călătorie frumoasă către ţară.

La ora 6 seara, primesc ordinul de deplasare spre Iepizanaft. (...)

Locuitorii sunt foarte primitori, serviabili. Se bucură nespus de mult că au scăpat de stăpânirea bolşevică. Caut şi găsesc pe Ole Iermiliuc, un bătrân trecut de 70 de ani, către care mi-a dat o recomandaţie şi scrisoare moş Brad din Vorobiev. Au vitejit împreună în lupta contra bolşevicilor în 1927, prin stepele Donului. Ceteşte cele câteva rânduleţe măsgălite pe hârtie, clatină din cap şi plânge. Îi pare rău că pleacă departe, spre Soare-Apune, tovarăşul lui de odinioară. El i-a povestit multe despre minunata noastră ţară şi… păcat că-i prea bătrân dar s'ar duce măcar… călare s'o vadă. Când îi spun cam câte zile ar trebui să facă călare, nu se miră şi spune că a mers el de trei ori mai mult până la Kurdistan şi la Sibir."

Eh, ce ziceți?... E careva care nu vede mâna Domnului în toată povestea asta?!...

Merg și la câteva detalii: Nu sergentul Silviu Radu a ezitat să apese pe trăgaciul mitralierei care urma că curme viața tatălui său! El avusese „contribuția” sa atunci când i-a făcut prizonieri pe partizani și nu i-a împușcat pe loc și pe toți, așa cum se obișnuia, ci i-a dus la comandant, așa cum nu era obiceiul. Repet: nu aceasta era procedura! Pentru partizani tratamentul era unul singur și fără discuții, fără comentarii: glonțul pedepsitor pentru fapta lor lașă. Silviu al nostru, Silu, cum îl ținea minte tată-su, a reacționat sub porunca neștiută a Domnului și s-a abătut de la procedura standard. În felul acesta s-a mai scurs ceva timp. Cine avea nevoie de acest răstimp? Cine altul decât bătrânul său tată. Ascuns în pădure, el nu știa prea bine ce soldați au intrat în sat. N-a apucat să-i audă vorbind! Să-i audă vorbind în limba sa maternă, pe care n-o mai vorbise de douăzeci și ceva de ani!...

Oricum, bătrânul a ezitat în a-și face cunoscută identitatea de român. De ce oare? De ce a lăsat să treacă atâta timp, riscând să fie împușcat împreună cu ceilalți?! Și abia într-un târziu, „văzând” ezitarea locotenentului care tot întârzia să dea ordinul fatal, a strigat mântuitor: ***Sunt rumân!***

Eh, de ce a ezitat bătrânul?

Cuuum?! Nu vi se pare pertinentă întrebarea?... Domnii mei! Toate detaliile din această poveste absolutamente biblică, evanghelică, au o mare însemnătate fiecare! Citiți comentariile lui Steinhardt la Noul Testament, la faptele și cuvintele Învățătorului: sunt comentarii literare de fapt, care evidențiază subtila punere în text a evanghelistului, dar mai ales a Mântuitorului, a Domnului, care, prin tot ce face, ridică la maximum nivelul de literaritate al vieții, al trăirii!

Căci, în relatarea acestei minuni, **minunea de la Vorobiev**, învățătorul - și iar nu este întâmplător cine a consemnat minunea: un învățător!, Constantin Roiban, face operă de evanghelist, consemnează faptele Domnului la care a fost martor...

Așadar, de ce ezită bătrânul?

Roiban consemnează cum ceilalți săteni se tăvăleau pe jos cerând îndurare, plângeau, îi blestemau pe bolșevici etc., etc. Ipoteza mea: exista pentru bătrân riscul, repet: riscul, ca odată ce va spune că este român, el să fie iertat. El și numai el! Știa bine că nu există iertare pentru partizani. Iar dacă el ar fi scăpat cu viață, iar toți ceilalți, aproape tot satul, ar fi fost împușcați de militarii români, ce viață ar mai fi fost pentru el, el care era starostele acelui sat de cazaci?! Ar fi riscat să pară că se dezice, trădându-i, de cei care, în urmă cu mai bine de douăzeci de ani, îl salvaseră de la moarte și-l adoptaseră cu atâta generozitate. Tipic căzăcească!

Prin ezitarea sa de a avea altă soartă decât ceilalți consăteni, bătrânul „și-a plătit” datoria de recunoștință față de binefăcătorii săi. Dar în același timp i-a „oferit” ofițerului posibilitatea să ezite și el! Ezitarea locotenentului este alt moment de grație, de intervenție divină! Execuția prelungindu-se, întârziind să se producă, bătrânul cedează: faptul că el era român, iar cei ce se pregăteau să-l împuște ca pe un rus turbat erau și ei români, era un detaliu prea spectaculos ca să rămână necunoscut și să nu producă niciun efect! Coincidența era prea mare ca să treacă fără urmări, fără să se afle de ea! Și strigă: ***Sunt rumân!***

A riscat din nou bătrânul staroste de cazaci! Căci, nota bene, faptul că era român putea să conteze și pe invers, ca o agravantă a situației sale!... Nenorocitule, ai tras în frații tăi?!... Lucrurile puteau lua și această turnură, ba chiar să fie numai el împușcat, conform mentalității românești că dacă ai un singur cartuș și ai de ales pe cine să răpui, pe dușmanul de moarte sau pe fratele care a încercat să te vîndă acelui dușman, românul pedepsește mai presus de orice trădarea, dezicerea cea mai gravă de la condiția umană, a fratelui vânzător și trădător de frate...

Se mai pot face și alte comentarii, în același sens și spirit. Le las pe seama și pentru plăcerea altora. Eu mai adaug atât: sergentul este cu degetul pe trăgaci, în fața sa este taică-su, pe care urmează să-l ucidă, dar el nu știe, nimeni nu știe asta, și așteaptă pasiv comanda... Dumnezeu a acționat prin sergent atunci când acesta i-a dus pe partizani la comandant, în loc să-i execute pe loc, mintenaș, așa cum era regula. Nu știa nici el de ce a făcut-o. De ce nu i-a împușcat pe loc, după ...datină! Știa însă Cineva... A doua oară, Dumnezeu se arată și acționează asupra locotenentului care trebuia să dea ordinul, să coboare brațul, slobozind astfel rafalele mitralierei asupra rusnacilor. Iar brațul locotenentului întârzie să coboare! Nimeni nu știe de ce brațul întârzie să coboare. De ce? Este evident de ce! Așteaptă strigătul mirobolant: ***Nu pușcați! Sunt rumân!***... Era undeva scris, adică prevăzut, în mintea Cuiva, ca acest strigăt să se audă! Să fie rostit!

Sergentul, de îndată ce-și dă seama că era cât pe ce să-l împuște pe taică-su, cel după care tânjise atât amar de vreme, și că l-a regăsit, identifică imediat, spontan și precis esența celor ce se petrecuseră, concluzionând: ***Doamne, Te laud și Te prea măresc!***

...Ce să mai vorbim?! Ești mare meșter, Meștere!

Și, în definitiv, ar trebui să-Ți mulțumesc personal, căci mi-ai făcut și mie un loc în această poveste decât care nu știu alta mai frumoasă! Căci ce s-ar fi întâmplat cu ea, cu minunata de ea, dacă nu dădeam eu de dînsa?! Iar eu cum am dat de această prea minunată mirabundă? Ducându-mă după dumneaei până la Drobeta Turnu Severin!... Unde nu mai pusesem piciorul de pe vremea când se numea numai Turnu Severin, iar insula Ada Kaleh din fața urbei era încă plină de viață și de șalvari, iar eu eram îndrăgostit de Viorica P.D.B... Deci, de mai bine de 55 de ani! Și nu-mi pusesem nicicum în cap să mai ajung pe acolo... În general, nu prea mă fâțâi de ici-colo pe scoarța terestră!... Prefer să contemplu cum se scurge la vale apa, înnebunită de curiozitate, să vadă cât e lumea asta de variată, de diferită cu fiecare pas pășit!... Urăsc mișcarea!

Și cu toate astea m-am cărăbănit sute de kilometri de acasă, fără să-mi fie clar de ce acest sacrificiu! Căci sacrificiu e, la aproape 70 de ani, cât aveam și luna trecută, să călăresc CFR-ul câteva sute de kilometri ca să vorbesc la un post TV nici cinci minute, în sprijinul unei candidaturi fără nicio șansă, a unui necunoscut, voitor la Primăria Municipiului. Am regretat că mă duc chiar înainte de a fi invitat, cum mă așteptam să fiu, și am știut că nu voi refuza... Mă miram și eu de ce nu refuz! Am aflat **de ce?**, dar asta abia în tren, la întoarcere, atunci când m-am apucat într-o doară să frunzăresc cărticica primită de la domnul candidat... Cărticica cu minuni!... Iar întorsul acasă mi-a fost absolut feeric! Extaz pur.

Erau o mie și un milion de șanse ca eu să nu dau de acest libellus. Miliarde! Și o singură variantă câștigătoare. Cineva a mizat pe ea. De fapt, a provocat-o, a produs-o, nici nu știu cum să zic! Și a ieșit capitolul de față. Și tot ce va urma! Căci nu voi lăsa lucrurile să se încheie așa, fără contribuția cititorului, adică a mea. Final deschis și interactiv: aștept un ziarist isteț, care să preia toată

documentația, adică numele satului și al familiei, să meargă să-i caute pe urmași și să vadă ce a mai rămas în amintirea familiei din minunata poveste, ce s-a întâmplat cu sergentul Silviu Brad și al său tată. Poate mă duc chiar eu în satul Saru să dau de urma, de dâra Domnului... S-o amușinez! Cum vă spuneam, extaziat...

...Mă simt dator să răspândesc această poveste căci ea aparține Cuvîntului rostit de Domnul Însuși, altă explicație, altă ipoteză explicativă nu poate fi imaginată! Este Logos înfăptuit! Împlinit! Mulțumescu-Ți, Doamne!

(Fragment din ***Cartea cu mirabunde***, în pregătire pentru tipar)

ION COJA